

Naročnina za pol leta za Ameriko \$1.50. Za Evropo.....\$3.50.
 Naročnina za celo leto s koledarjem za Ameriko \$3.00.

List v obrambo sv. vere med ameriškimi Slovenci.

ŠTEV. (No.) 4. FEBRUARY 15, 1922. LETO (VOL.) XIV.

Papež je umrl.

—
H. B.

Papež naj živi!

Papež je umrl. Da, tudi namestniki Kristusovi na zemlji umirajo. Skoro toliko, kakor je dni v letu, jih je že omahnilo ob krmilu Petrove ladje in drugi prijemajo zanje. A kadar umira papež, cel svet, ne samo katoliški, ampak tudi nekatoliški, prisluškuje zadnjim utripom njegovega srca. In ko je to zastalo gre od ust do ust, katoliških in nekatoliških: Papež je umrl. Glede Benedikta XV. blagega spomina, velja to v podvojeni meri. Ko se je raznesla vest, da je nevarno obolel, je ves svet, ne samo mi njegovi pravi duhovni otroci, čutil, da zastaja srce, v katerem je bilo prostora za vse. In ko je po kratki bolezni, ki nam skoraj ni pustila časa, da bi ga z molitvijo iztrgali iz objema smrti, odšel k Kralju miru po plačilo, so vsa srca, doli do turških, ki se jim gabi vse krščansko, občutila, da je šel odtod eden tistih, katerega niso samo po imenu poznali, temveč so okušali tudi njegovo ljubezen.

Na dva načina si je Benedikt XV. zagotovil hvaležen spomin v srcih vesoljnega, vsaj deloma civiliziranega človeštva. S svojim mirovnim delom in s svojimi deli ljubezni.

Ni lahko proti valovom plavati, da, če se ti visoko in srdito vpenjajo, z zgolj človeškimi močmi naravnost nemogoče. Tako visoko in srdito se pa valovi človeške jeznarivosti in sovražnosti menda še niso zaganjali, kot mej svetovno vojsko. Vse so zagnili, gori do altarjev,

Papež naj živi! Papeži umirajo, naravne ali nasilne smrti, papeštvo ne umrje, ne naravne ne nasilne smrti. Da, malo manj kot je dni v letu jih že počiva v grobni tmini, lepa vrsta prvih je umrla nasilne, mučeniške smrti, a izumrli niso in ne bodo, naj se jih tudi znova začne z ognjem in mečem moriti. Za mučence na Petrovem stolu še bolj velja kot za druge, da je njih kri semé novih. Le njih število se na ta način množi. Druge vladarske dinastije se da z bodali in krogli iztrebiti, kakor se je zgodilo s srbskimi Obrenoviči. Dinastije sv. Petra ne iztrebijo niti peklena vrata. Če bi bilo to mogoče, bi danes le še zgodovina o njej poročala. Hudič je že zdavnaj vso svojo črno vojsko mobiliziral, ča bi jo vrgel s prestola. A če se mu ni posrečilo doslej, se mu ne bo poslej. Ne upamo samo, ampak smo prepričani, še več, verujemo, na slovesno Kristusovo obljubo: Peklena vrata je ne bodo premagala verujemo, da se mu ne bo posrečilo. On sam to tako dobro ve kot mi, a če kljub temu ne neha ruvati proti njej in vedno na novo kliče svoje pod orožje, je to le njegova peklena trma, ki je seveda še mnogo večja, kakor nemškega kajzerja, ki je tudi vedel, da je poraz neizogiben, pa kljub temu ni nehal klicati: Aushalten! Vzdržimo!

Vrag se nikoli nič ne nauči in njegovi pomagači tudi ne. Kako je veselo rajal in plesal pod križem, ko je na Kalvariji Odrešenikova kri močila zemljo: V svoji

ter potegnili s seboj v globine pristranosti. Samo ob namestniku Kralja miru na zemlji so se razbili. O, tuđi v njega so se zaganjali, a on je stal kot skala sredi razburkanega morja, ob kateri se še tako besneči valovi, kakor od same jeze razpenijo in padejo onemogli svojim zadaj prodirajočim tovarišem v mokro naročje, da se z njimi vedno na novo zakade v njo, a vedno tudi na novo zakade. Tako je kljuboval on, Benedictus-Blagoslovljen, vsem krvavo se penečim valovom, ki jih je vojna furija vedno višje gnala, kljuboval do zadnjega.

Razne naše časnikarske sove, ki pri belem dnevu debelo gledajo, pa nič ne vidijo, pripisujejo to njegovi diplomaciji Leonove šole. Ne tajimo, da mu je ta bila dobra zaveznica, nikakor pa ne tako močna, da bi ga bila skozi dolga leta vojne vihre obdržala tako nepremakljivega, kakor je bil. Njegova naravna prevdarnost, izšolanost v diplomatični šoli Leona XIII., je imela pri tem le postransko vlogo. Glavno vlogo je imela papeška zavest, pomnožena z lučjo in močjo sv. Duha, da je in mora biti vsem oče, nobenemu očem, ker so vsi enako njegovi. In to jim je bil. Zato ga je tako bolelo, ko je stal na skali in gledal, kako valovi solza in krvi vedno bolj naraščajo, iz njih pa se čuje proseči glas potapljaljavih se otrok: Otni nas poginjamo! Tega prosečega glasu njegovo očetovsko srce ni moglo več mirno poslušati.

Kako rad bi bil zapovedal, kakor nekđaj Gospod, besnečim valovom, naj se pomire. Toda on, katerega namestnik je bil, mu ni dal moči čudeže delati, najmanj nad valovi človeških strasti, ki so še besnejši kot morski. A da bi imel vsaj še politično moč enega Inocenca III.! Mogočno bi bil začonel njegov glas v prvi bojni meteži: Otroci mir, kri ni voda, da jo tako prelivate! Tudi te srednjeveške politične moči papeži že zdavnaj nimajo več. Tedaj mu ni preostalo družega, kakor mati svoje odraščene sinove prositi in rotiti, naj se vendar tako zverinsko ne koljejo mej seboj, saj so vsi njegovi, vsi enako ljubljani. In kdo more reči, da tega ni storil? Kakor se mati nikoli ne naveliča, sovražnih si bratov miriti, prositi, rotiti, če jo tudi z babo, ali se čem gršim našeno, enako njemu ni nikoli pogum upadel, dasi je tolikokrat zastonj miril, prosil in rotil. Pojdi mirit razjarjene pse, ogrizli te bodo. Hujši, kot razjarjeni psi, so ljudje v svoji nebrzdani jezi. Vojska je podrla vse njene jezove. Kaj čuda, če so krvi pijani, a je še čedalje bolj žejni vojni mesarji preslišali njegov, akoravno tolikokrat ponovljeni mirovni klic. Ako bi bil stopil v sredo mej nje, bi se mu bilo morda še kaj hujšega pripetilo.

O ne, Benedikt XV. ni imel nobene kapljice krvi in nobene solze prelite, oziroma potočene v vojni in po vojni, na svoji vesti. Izpral in zavezal je pa veliko ran, obrisal marsikako solzo. Koliko ujetnikom in beguncem je s svojo mogočno besedo in odprto roko olajšal njih bedno usodo. Kolikim, ki so že bili zapisani mej mrtve, je s svojim posredovanjem, ki ga pač niso mogli odkloniti, rešil življenje. Koliko izstradanim je velikodušno, koli-

slepoti, s katero je udarjen, ni videl, da ko je prva kapljica te krvi padla na zemljo, je z njo padla njegova krona čez zemljo. Mogočno se je ta stresla in se otresla v tisočletne more. Ta prizor se je potem ponavljal skozi vsa stoletja. Kadar se je kakemu namestniku Kristusovemu odprl grob, je on s svojo bando v peklju in na zemlji imel ohcet, ki se je pa vedno končala z groznim mačkom. Tuđi ko je Benedikt XV. omahnil ob krmilu Petrove ladje, si je, po domače povedano zadovoljno mel roke, oziroma kremplje brusil, češ da je zdaj na milost in nemilost izročena valovom. Toda tudi to pot je bilo njegovo veselje kratko. Komaj se je dobro zavedel, da je Cerkev vdova, ki jo začno razni upniki brez srečno od vseh strani pestiti, že se razlega po vsem svetu da odmeva od peklenjskih vrat veselo oznanilo: Habemus papam! Imamo papeža Pija XI.

Če imajo znane prerokbe o papežih res kaj prerokškega na sebi, je ta vest za satana in njegovo armado parte, žalno obvestilo, ki pomeni zanj nenadomestljivo zgubo. Dobo Benedikta XV. označujejo te prerokbe kot dobo opustošenja, ko bosta smrt vernikov in odpad od vere gospodarila. Kdo more tajiti, da se mej in po vojski to ni res godilo. Hudič je imel te leta bogato žetev, kot že stoletja ne. Za dobo Pija XI. je napovedana doba fidei intrepidae-Nevstrašne vere. To pa pomeni za satana suha leta. In v resnici, ako vsa znamenja ne varajo, je svet, kljub drugačnim zunanjim znamenjem, do grla sit smrdljivih mlakuž, v katere je zašel, ko je zgrešil s križem zaznamovano pot in si v dnu srca želi nazaj k studencu žive vode. Manjka mu le moči to priznati in se dvigniti iz blata. Če ga res v dobi Pija XI. še ta prešine, kakor omenjena prerokba pravi, po tem vrag lahko trobi k umiku in poišče svoj boben, na katerega ne bo prvič tolkel, ne zadnjič. Gotovo se bo temu trdovratno vpiral in svoje še bolj trmasto kot kajzer navduševal: Aushalten! Vzdržimo! Na to meri tuđi dotična prerokba, ki se v celoti glasi: Ecce fides intrepida et praedicta immolatio, victoria sancta certissima, kar bi se reklo po naše: Glej, neustrašena vera in napovedana žrtev, čisto gotova sveta zmaga! Bog đaj, da se to zgodi, četudi ne brez žrtev, ker kar danes satan & Comp. počne, to more le Bog prenašati, ki je neskončno potrpežljiv. Toda nasproti stvarem ima tudi njegova potrpežljivost svoje meje.

S Pijem XI.—doslej kardinal Ahil Ratti, roj. 31. marca 1857. v Desiju (Italija),—ki mu je Kristus sam dne 6. tega meseca izročil vrhovno oblast čez svojo bojujočo Cerkev, je zopet zasedel izpraznjeni stol sv. Petra mož, ki se je le mimogrede omenjal kot kandidat za najvišjo čast na zemlji. Človeška politika je imela več drugih v ospredju. Toda bolj kod drugod, tu velja: Človek obrača, Bog obrne. Izvoljen je bil on, ki je bil še pred par leti le navaden prelat, ki jih je v Italiji dosti, živeč mej knjigami ambrozijanske knjižnice v Milanu, potem pa vaticanske v Rimu. Šele po vojski ga je rajni papež, poznavajoč njegove zmožnosti, iztrgal izmej knjig in ga

kor je pač mogel, priskočil na pomoč, da so dobili malo večji kos kruha, ali kak drugačen priboljšek. Ko so drugi stiskarili in skoparili, v strahu pred še večjo draginjo, je on zidajoč na božjo previdnost delil in delil, kar je dobil. Ni vprašal kake vere je kdo. Vedel je, da želodec ne pozna vere, zato ni delal razločka. Lačni so, si je dejal, in odprla se mu je roka, kakor na široko se mu je mogla, katoličanu, pravoslavnemu, protestantu. Ta vse objemajoča ljubezen je morala v vseh srcih, ki še človeško, četudi ne krščansko čutijo, vkresati vsaj iskro protiljubezni. In jo je, celo v vedno enako krutih Turkih. Samo v srcih tistih ne, ki so v blato poteptali, ne le vse katoliško in krščansko, ampak tudi človeško, tako da jim je ostalo samo še živaljsko. A še žival je hvaležna svojemu dobrotniku, če ne s srcem, pa z repom, edinole propalnice, kot so naši rdeči in njim podobni bratci, ne. Samo oni so ga še na mrtvaškem odru obmetali z blatom. Stari pagani so se držali pravila: De mortuis nil nisi bene. — O mrtvih samo dobro (govori, piši)! Moderni pagani tudi tega, zgolj človečanskega pravila, več ne poznajo. Večni jim pfui!

Da, z Benediktovim je zastalo pravo papeško-očevsko srce. Kot drugi Mojzes je še pripeljal narode skozi rdeče morje vojske, a obljubljene dežele miru in sprave, ter novega blagostanja, mu ni bilo dano videti. Upal je, do zadnjega je upal, nikoli obupaval, kakor Mojzes, a ljudstva še niso zrela za obljubljeno deželo miru, še prerada plešejo okrog zlatega teleta in imajo še prevelike skomine po egiptovskih loncih svetne sužnosti. Ker mu tukaj ni bilo dano zagledati mavrice miru, po kateri se je tako željno oziral, je zatisnil oči, ki so morale gledati toliko krvi in solza, da so se nehote same solzile. Zdaj mu jih je Bog obrisal.

Benedikt XV.: Večni ti mir!

poslal kot svojega prvega nuncija v osvobojeno Poljsko. Mejem je umrl milanski nadškof, kardinal Ferrari, mož širokega obzorja, ki bi bil po človeško misljeno pri tem konklavu najresnejši kandidat za tujaro. Za njegovega vrednega naslednika je Benedikt XV. imenoval naslovnega nadškofa Msg. Rattija, ki je bil potem pri zadnjem konzistoriju, ki ga je imel rajni papež 13. jun. preteklega leta imenovan za kardinala. Ker drugi kardinali v tem kratkem času niso imeli prilike spoznati njegovih osebnih vrlin, tem manj, ker kot tak ni živel v Rimu, ampak v Milanu, je znamenje, da pri njegovi izvolitvi ni mogla imeti glavne besede človeška prevdarnost in politika, temveč res sv. Duh.

Kakor že velikokrat v sv. cerkvi, se je tudi pri tej volitvi očitno ponovil onj prizor iz sv. pisma, ko si je Gospod, preko vseh človeških sodba, odbral pastirčka Davida za kralja svojemu ljudstvu. Po smrti kralja Savla je poslal preroka Samuela v mali Betlehem k Izaji, očetu osmih sinov, katerih najmlajši se je imenoval David, da po njegovem navdihu izmed njih izbere Savlu naslednika. Izaja pripelje pred preroka svojih sedem popolnoma odrašenih sinov, naj si izbere, katerega misli, da bi bil najboljši. Gospod je pa razodel preroku, da si ni nobenega teh izbral. Samuel tedaj vpraša očeta: Ali so to vsi sinovi? On mu odgovori: Še en majhen je in pase ovce. Prerok pravi: Pošlji ponj! Zgodilo se je. David pride in Gospod ukaže Samuelu: Vstani in ga mazili, on je namreč. Podobno je Bog, ko so ljudje mej starejšimi kardinali, ki jih že dalje časa diči škrlat, iskali novega namestnika Kristusa kralja, v odločilnem trenutku volivcem pokazal na enega najmlajših in jim navdahnil: Ta je, ki sem si ga izvolil, tega volite! In tako se je zgodilo. Dobili smo novega očeta, ki mu v sinovski udanosti kličemo:

Pij XI.: Na mnoga leta!

Kako se voli novega papeža.

H. B.

O bodo bravci dobili v roke to številko, bomo imeli že novega papeža. Torej bo že po volitvah. O volitvah po volitvah pisati, se ne zdi kaj na mestu. V našem slučaju vendar. Prvič zato, ker pred volitvami to ni bilo mogoče. Papež je bil še živ, ko je šla zadnja številka v

trenutek zvedeli. O volitvi novega papeža pisati, ko je prejšni na smrtni postelji, je še manj na mestu. Drugič zato, ker po papeževi volitvi o tem pisati, se ne pravi po toči zvoniti. Volitev papeža ni volitev kakega predsednika, pri kateri se je treba prej o njej poučiti da se primerno voli, ker pozneje je prepozno. Pri papeški volitvi mi navadni zemljani, katoličani, nimamo volilne pravice, zato ni potreba, da bi nas kdo prej obdeloval, komu naj damo glas. Če bi mi pa kdo na to odgovoril: Potem je še manj umestno, po

volitvah o tem govoriti, bi mu jaz iz dvojnega vzroka ugovarjal. Pred vsem iz tega, ker če že ni potrebno vedeti, kako se naš skupni oče voli, je za njemu udanega otroka vsaj zanimivo kaj o tem slišati. Potem pa, in to je glavni vzrok, da sem se namenil o tem pisati, ker so te dneve, ko smo bili sirote brez očeta, naši časnikarski proletarci, vseh barv, toliko bedastega o tem napisali, da ne sme ostati nepopravljeno. Ne zamerim jim, so pač lajiki, zlasti v tem vprašanju. Toda njih poročila so taka, da bi znala lepo, vzvišeno

tisk, le o njegovi bolezni smo zadnji

podobo papeža oziroma papeštva, ki jo nosi vsak dober katoličan v srcu, kakor jasno podobo svojega očeta, zasenčiti. Pisali so o strankarskih skupinah in bojih kardinalov, o njih prijateljskih in neprijateljskih odnosih do roparske italijanske vlačice in še marsičem, kar bi znalo v mislečem človeku roditi misel, češ, da tudi volitev novega papeža ni drugega, kot navaden strankarski boj, poln intrigiranja in šmiranja na vse strani, pri katerem ima sv. Duh prav tako malo opravka, kot pri nam znanih, zloznanih volitvah.

Bili so časi, ko so razni kronani in nekronani mogotci, mej njimi tudi ženske, volitev papeža ponižali do navadnega, umazanega, intrig polnega volivnega boja. A kakor zgodovina priča, so bili ti časi tudi najžalostnejši za Cerkev in papeštvo. Bogu hvala, da so papeži v teku stoletij, posebno odkar tako mogočno raste moralna moč papeštva, vzeli v roke bič in v sveti jezi pognali te mešetarje in mešetarice iz templja. Zadnji, ki se je hotel vtakniti v papeške volitve in nanje vplivati, je bil rajnki avstrijski cesar Franc Jožef, češ, da ima pravico do tega. Ko ne bi bil en star liberallec, ki mu je bila Cerkev dekla, za katero se tak gospod bore malo briga, bi bil moral vedeti, da, če je imel kot tak kdaj pravico vplivati na volitev papeža, jo je zgubil že po odloku Leona XIII. "Praedecessores nostri" z dne 24. maja 1882. V tem odloku pravi Leo, da se ima volitev novega papeža vršiti z izključitvijo in odstranitvijo vsake druge cerkvene in lajiške oblasti, naj bo ta katerekoli stopnje. Ker takrat res ni bil izvoljen kardinal Rampolla, ampak kardinal Sarto, kot Pij X. si je cesar morda domišljjal, da je on to prepredil. Pa ni bilo tako, ampak ponižni kardinal Rampolla je prepredil, da mu sv. zbor že takrat ni povedal, naj se nikar tako grdo ne blamira. On, Rampolla, bi bil kljub njegovemu "veto-si prepovem" izvoljen, ko ne bi bil odločno izjavil, da ne sprejme izvolitve. Zato je pa izvoljeni Pij

X. bil tako hvaležen Francu Jožefu, da je v svojem odloku "Commisum nobis" z dne 20. jan. 1904. ne samo njemu, ampak vsem, ki bi še kdaj znali dobiti skomine, se vtikati v izvolitev novega namestnika Kristusovega, pred celim svetom na glas povedal, da si Cerkev enkrat za vselej prepove vsako vmešavanje, da celo vsako izraženo željo glede te sveto-resne volitve, tudi od strani kronanih glav. Če bi si pa kateri teh, v svoji nevednosti ali predrznosti, kljub temu osmelil, kakemu kardinalu tozadevno željo izraziti, naj po možnosti vpliva, da se ta ali ta izvoli, oziroma ne izvoli, je vsem kardinalom pod pokorščino in cerkveno kaznijo izobčenja prepovedal, to željo pri volitvah kardinaljski skupščini, ali samo kakemu posameznemu kardinalu povedati, boji sam, bodi po drugem, naravnost ali nenaravnost.

Tako imajo zdaj izključno le kardinali, brez kateregakoli obveznega vpliva od zunaj, samo vplivani od zgoraj, pravico in dolžnost, nevidnemu vladarju sv. cerkve, Kristusu izvoliti namestnika, ki mu v trenutku pravilne izvolitve sam da polno namestniško oblast čez svojo bojujočo Cerkev na zemlji.

Morda si bo kdo mislil, da se kardinali zato tem bolj mej seboj prekljajo za papeško tijaro in skušajo na vse mogoče načine napeljavati vodo vsak na svoj mlin. Tudi to se pravi z mero vsakdanjih volitev meriti volitev papeža. Pij X. v svojem tozadevnem odloku ves volivni boj, kismo ga vajeni pri raznih političnih volitvah, ko kandidatje svojim volivcem obljublajo zlate čase, če bodo s pomočjo njih izvoljeni, da ne govorim o drugih umazanostih, najstrožje prepoveduje. Vse pogodbe, sporazume, obljube in vsake vrste obveznosti, dati ali ne dati komu glas, že naprej razveljavlja, če bi jih bil tudi kdo s prisego potrdil. Dotične pa, ki bi si hoteli na ta način kak glas pridobiti, kakor tudi one, ki bi se zavezali, da ga jim bodo dali, že naprej izobči iz sv. cerkve. Enako stro-

go prepoveduje, da bi se skupine kardinalov pred volitvami domisle: če bo kdo izmej nas izvoljen se zaveže, da bo to in to naredil. Ne tudi na ta način ne smejo vplivati na druge, da bi jih volili. In če vplivajo, enako zapadejo kazni izobčenja. Pomenki o tem, kdo bi bil najboljši novi poglavar sv. cerkve, jim niso prepovedani, le to jim je strogo zabičano, da ne smejo ineti pri tem niti najmanjših človeških ozirorov, ampak edino le božjo čast in blagor sv. cerkve pred očmi.

V naslednjem hočem na podlagi sem spadajočih, zgoraj navedenih odlokov, popisati, kako se ta veljavna volitev pripravlja in izvrši.

Koj, ko je zdravnik ugotovil, da je papež umrl, obvesti prefekt njegovega dvora komornika sv. cerkve, italijansko "camerlengo" imenovana, ki je točasno kardinal Gasparri. On je po papeževi smrti najvišja glava sv. cerkve. Naše časopisje je poročalo, ko je papež umrl, da bo do izvolitve novega državnega tajnika kardinal Gasparri vodil vse vladne posle. To je bilo dokaj nerodno povedano. Kardinal Gasparri da, a ne kot državni tajnik. Kajti njegova služba kot državni tajnik je prenehala v trenutku, ko se mu je uradno naznanilo, da je njegov gospod mrtev. Posle državnega tajništva s papeževo smrtjo prevzame tajnik sv. kolegija kardinalov, dokler si novoizvoljeni papež ne izbere svojega državnega tajnika. Kot "camerlengo" sv. cerkve je kardinal Gasparri prevzel provizorično vladno, ko je Benedikt XV. zatisknil oči. Kot tak je moral takoj, ko se mu je naznanila smrt sv. očeta v Vatikan in se tam nastaniti. Prva pravica in dolžnost, ki pristojna edino le "camerlengu" je, da uradno konstatira smrt papeža. Nato istotako uradno naznani žalostno vest kardinalu upravitelju rimske škofije, ta pa svojemu vaticanskemu kapiteljnu, ki ima opravljati žalne obrede po rajnem namestniku Kristusovem, ter rimskemu ljudstvu. Mejtem je pa že tudi prefekt papeškega dvora oficijelno obve-

stil dekana svetega kolegija, ki potem sporoči žalostno vest posameznim članom karđinalskega zbora. Takoj se obvesti tudi papeške zastopnike pri inozemskih civilnih vladah, ter inozemske kardinale, ki jim je že v odloku Pija X. pod pokorščino zapovedano, da se morajo, kakor hitro mogoče, podati na pot k volitvam novega poglavarja sv. cerkve. Papeški zastopniki takoj javijo žalobno vest podrejenim nadškofom in škofom, ti pa duhovnikom in po teh ljudstvu. Šele tedaj, ko je došlo uradno obvestilo, se, strogo vzeto, sme in mora pri sv. maši in drugih cerkvenih obredih opustiti molitev za živega papeža, čeravno je časopisje že prej sporočilo njegovo smrt.

Ko je kardinal “camerlengo” uradno konstatiral papeževo smrt, prevzame upravo njegovega dvora in na čelu kardinalskega zbora upravo cele cerkve. Pred vsem zapečati zasebne prostore rajnega poglavarja sv. cerkve in ukaže zapreti vrata apostoljske palače. Nihče nima vstopa v vatikanske prostore, brez njegovega posebnega dovoljenja. Po desetih dneh, mej katerimi se vrše žalni obredi za rajnega, se muzeji, knjižnice, arhivi in drugi znastveni instituti v vatikanski palači zopet odpro javnosti, privatni prostori umrlega pa ostanejo slej kot prej zapečateni. Nato skliče “camerlengo” skupaj: prvega kardinala-škofa, prvega kardinala-mašnika, ter prvega kardinala - dijakona, poddijakonov kardinalov točasno ni, da skupno določijo vse potrebno glede pogrebnih svečanosti, v kolikor to že ni po ustaljenem običaju, ali testamentu rajnega določeno. Ustaljeni običaj je, da se truplo umrlega balzamira, obleče v papeška pontifikalna oblačila in po notranjih stopnjicah prenese v vatikansko baziliko sv. Petra, kjer se v zamreženi kapeli Najsvetejšega Zakramenta položi na mrtvaški oder. Po odpravljeni absoluciji prevzamejo stražo štirje voljaki papeževe takozvane nobelgarde. Na mrtvaškem odru ostane navadno deset dni. Ker je pa rajni sv.

Oče prepovedal balzamiranje svojega trupla, so ga morali pred časom pokopati, če smemo o pokopu govoriti. Kajti telesni ostanki namestnika Kristusovega se v trojni rakvi polože najprej v začasno grobnico bazilike sv. Petra, dokler se mu ne pripravi definitivno zađnje počivališče, kjer in kakor si je je morda testamentarično določil. Dokler je bil Rim papeški so umrlega prednika vsaj dotlej, ko je naslednik umrl, prenesli v definitivni grob. Odkar je pa italijanska fakinaža ob priliki prenosa Pija IX. živinsko napadla pogrebni sprevod in hotela telesne ostanke zadnjega papeža-kralja v Tiberu vreči, nočejo več vznemirjati šovinistično-narodne krvi mestne druhali, zato Leon XIII. in Pij X. še danes čakata na svoj definitivni grob in pogreb.

Da vlada sv. cerkve do izvolitve njenega novega poglavarja ne trpi in se izvolitev kolikor mogoče pospeši, se takoj vstanovi dvojna komisija, obstoječa iz samih kardinalov. Ena teh komisij je splošna, katere člani so vsi kardinali, predsednik pa kardinal “camerlengo”. Druga komisija je posebna, obstoječa iz treh kardinalov, najstarejšega kardinala-škofa, najstarejšega karđinala-mašnika in najstarejšega kardinala-dijakona, te: istotako s “camerlengom” kot predsednikom. Prva naloga splošne komisije je reševati važnejše upravne zadeve, kar se godi potom tajnega glasovanja članov. Tu je treba pripomniti, da ne ta, ne kaka druga komisija, ne kardinaljski zbor, nima papeških pravic, tako imenovane jurisdikcije. Da niti v zgolj zunanjih, upravnih zadevah, ne sme samovoljno postopati. Njen delokrog je le, varovati pravice apostoljskega sedeža. Vse nove naredbe bi bile neveljavne. Druga še važnejša naloga te splošne komisije je, pripraviti vse potrebno, da se izvolitev novega namestnika Kristusovega, v smislu strogih tozadevnih predpisov, v polnem redu izvrši. Pri prvih sejah, ki se morajo vršiti vsak dan, se dotični, zgoraj omenjeni odloki

Pija X. in Leona XIII. prebera, na kar vsi prisežejo, da se jih bodo vestno držali. Če ni rajni papež kakih posebnih pisanih določil zapustil, bodisi glede sebe ali pa glede volitve naslednika, vse potrebno uredi, kakor je v navedenih dekretih rečeno. Imenujete se še dve podkomisiji ali odseka, obstoječa vsak iz dveh ali treh karđinalov. Eden ima skrbeti za to, da je konklave, določbam in običaju primerno uredjen. Drugega odseka naloga je, da poskrbi za predpisano število zanesljivega pomožnega osebja v konklavu. Vsak kardinal ima pravico do dveh strežnikov, ali klerikov ali lajkov, ali enega klerika in enega lajka. Nobeden teh pa ne sme biti prelat ali bližnji sorodnik kakega kardinala. Pač zato, da ne bi bili ti kardinalom v skušnjavo, komu kako reč zaupati. Za slučaj, da bi kak kardinal v konklavu umrl, morata njegova strežnika takoj ven. Za dostojno opravljanje svetih obredov gre s kardinali v konklave še par drugih klerikov, a ne več kot šest, dva zdravnika z dvema pomožnimi močmi in kar jih je še nujno potrebnih. Kuhinjo so imele baje pri tem konklavu usmiljenke čez, o čemer pa predpisi ničesar ne določajo. Vse to in kar še slučaj važnega nanese, spada v področje splošne komisije kardinalov. Zgoraj imenovana posebna komisija, ki se razun “camerlenga” kot načelnika, vsake tri dni menja, rešuje manj važne upravne cerkvene zadeve, da se ni treba vsem z malenkostimi vkvarjati.

Seje vseh teh komisij, oziroma odsekov, so le predpriprave za konklave, ne konklave sam, kakor je neki naš časopis vse zmedeno poročal. Sploh konklave ne pomeni nikake seje in tudi ne zbora kardinalov, kakor je pisal zopet neki drugi naš časopis. Konklave je kraj, poslopje, v katerem se vrši volitev papeža. Pomožno osebje konklava se imenuje s skupnim imenom konklavisti. Tisti, ki papeža volijo, torej kardinali, se imenujejo posamezno volivci, skupaj pa sveti volivni zbor.

Ko so se v določenih desetih dneh opravili vsi žalni obredi za rajnim papežem, ter se je vse potrebno vredilo glede volitve novega, gredo enajsti dan zjutraj, po slovesni sv. maši na čast sv. Duhu, konklavisti

in sveti volivni zbor, s častnim spremstvom, v konklave, naj so mej tem vsi inozemski kardinali došli ali ne. Deset dni jih morajo čakati, več jih ne smejo. Ako kateri teh

pride mej konklavom, ga morajo pripustiti k volitvam. Če je došel šele po volitvah, nima pravice vgovarjati, ampak samo dolžnost, se novemu sv. očetu pokloniti. Prihodnjič bomo videli, kako se volitev vrši.

Msgr. Jos. Buh -- umrl.

H. B.

Ta brzojavna vest nas je na Svecnico opoldan iznenadila. Ne dolgo prej nam je še s krepko roko, ki ni kazala blizu devetdesetletnega starčka, pisal pismo s prilogó \$10 za naše liste. Mi smo se namreč obrnili nanj, naj nam pred vsem da kake podatke iz prvih let misijonskega življenja in delovanja rajnega našega škofa Msg. Trobca. Potem pa tudi, naj kot edini še živeči izmej naših misijonarjev pijonirjev, ja ne pozabi napisati svojih bogatih misijonskih spominov. Obljubil nam je oboje. Podatke o Msg. Trobcu dobite prihodnji teden, nam je pisal, svoje misijonske spomine bom napisal pozneje. Pretekkel je teden. Nič! Pretekkel je drugi, ki nam je prinesel brzojav-umrl je. Odšel je in z njim so šli za našo misijonsko zgodovino neprecenljivi spomini. Zato nas je ta vest tem britkeje zadela. Nismo še postavili dostojnega spomineka na grob našemu svetniškemu škofu Trobcu, že se nam je očrlnov grob, ki tudi ne sme ostati brez njega. Ne bomo tega storili v Ave Mariji. Ona deli usodo drugih časnikov. Njene posamezne številke se pregledajo in vržejo v kot, iz katerega izginejo, kdo ve kam. Če bi kdo čez par let potreboval kakih podatkov iz Ave Marije, bi se moral najbrž že sem na nas obrniti, naimu posodimo vezano. Ista usoda čaka tudi vse v njej priobčene članke in obsmrtne spomine. Most Rev. Trobec in Rt. Rev. Buh, sta pa pre-

zaslužna moža, za slovensko Ameriko bi rekel, pa je premalo povedano, ter preočična sinova našega naroda, da bi se njun spomin s časopisom vred izročil pozabi. Jasne in vzvišene portrete takih mož je treba izpostaviti v galeriji. Taka galerija je koledar. Mi Slovenci smo že iz starega kraja vajeni, da nam je koledar vsaj po njih smrti predstavil vse naše izrazitejšje kulturne delavce. To lepo nalogo hoče mej tukajšnjimi Slovenci vršiti Koledar Ave Marije, ki si je utrl pot po vsej katoliško misleči slovenski Ameriki, pa tudi v stari domovini ni več neznanec. V prihodnjem Koledarju se hočemo tedaj obema oddolžiti. V ta namen prosimo vse slovenske gospode, ki so veliko občevali z njima in poslušali njune zanimive spomine, naj nam jih napišejo in dpošljejo. Za našo skupno čast in ponos gre.

Msg. Buh je bil sin gorenjskih hribov in menda zato tako žilav, da je učakal malone devetdeset let. Rodil se je v Lučnah n. Škofjo Loko, tedaj še podružnici, sedaj mali samostojni župniji. Njegovi stariši so bili kmetškega stanu. Kdor je v tistih časih s takih hribov šel za gospoda študirat, saj za kaj družega bi ga tako ne dali, o tem ni niti treba praviti, da je bil glavica za to. Polagoma se je pomikal proti Ljubljani v latinske šole. Najprej so ga poslali v najbližje Poljane, nato v Škofjo Loko in nazadnje v Ljubljano, kjer je dovršil srednje šole in sto-

pil v tamkajšne semenišče. V mašnika posvečen 25. jul. 1858. je šest let služboval kot kaplan v stari domovini, tri leta v Loškem potoku, tri pa v Radečah pri Zidanem mostu. Ko se je tedanjí indijanski misijonar Franc Pirc l. 1864. mudil v starem kraju, se je odločil za ameriške misijone. Spomladi istega leta je dal slovo domovini in jo mahnil čez lužo. Po polletnem bivanju v St. Paulu, kot prefekt duhovskega naraščaja, je šel Fathru Pircu na pomoč in polagoma prevzel vso njegovo misijonsko dedščino, se razume, da ne denarja, ampak dela. Koliko truda, uspehov in raznovrstnih pisanih doživljajev vsebuje ta dolga doba, bomo slišali pozneje, seve kolikor ni s seboj nesel.

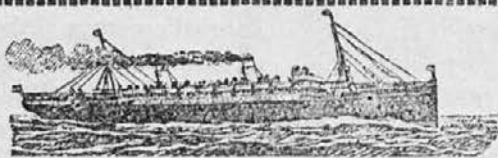
Ko smo ga letošnje poletje zadnjič videli na Evelethu, Minn., je bil še tako živahen in tako svežega spomina, da smo mislili; devetdeseto leto bo pustil za seboj. Saj je pri Rev. E. J. Schiffrerju v Chisholmu, kot generalni vikarij, nadomeščal kaplana oz. asistenta. Nekaj dni pozneje se je preselil v Duluth da postane rektor po njem imenovanega duhovniškega misijonskega zavoda. Toda ostarelost, kar je bila prav za prav njegova glavna bolezen, nazačnje nepričakovano konča svoje delo. Dogorel je kot sveča in ugasnil, da pri Bogu znova zagori v svetlobi svojih del.

Naj počiva v božjem miru!

Z MOJIH POTOV V AMERIKO.

Rev. Hugo Bren.
(Dalje)

LOVEK, ki ne razume jezika morja, se ga prav tako kmalu naveliča, kakor družbe, ki govori njemu tuj jezik. Nekaterim se je po par dneh kar z obraza

bralo, da so ga siti. Zato sta bila pivsko-igravni in zabavno-bravni salon vedno bolj polna. Kar je bilo na krovu je nekam apatično ležalo v naslonjavnih stolih in bulilo preko morske gladine v daljavo. Marsikateri zotovo ato, ker se mu je morje, morda iz maščevanja, ker mu je odpovedal simpatije, v želodec razlilo in tam revolucijo delalo. Drugi vsled domotožja. Velja pač tudi tukaj, da je navada železna srajca. Kdor je bil vedno le suhe zemlje vajen, se je tako navadi, da je po par dneh spremembe sredi neizmerne vodne planjave začne pogrešati. Tudi vode se je treba navaditi, kar se ne zgodi v par dneh. No pa oči se vendar prej sprijaznijo z njo, kot grlo, vsaj pijanci to zatrjujejo. Ker govore iz lastne skušnje, jim moramo že verjeti. Seve, kdor je pa iz obmorskih krajev doma in je bil od mladih nog vedno na morju, oziroma v morju, se mu enako v kakih hribih godi. Poznal sem tovariša, ki so ga iz morskega v gorski zrak poslali, bolna pljuča krpata. Prve dni, ko je gledal naše setarokrajске gorske velikane in sva se sprehajala po temnem gozdu, kjer je stala armada vitkih smrek kakor "abtaht", se kar ni mogel načuditi tem naravnim krasotam, ki jih dotlej še ni videl. Toda čez nekaj časa se ga je jelo lotevati domotožje, ki mu je dajal duška z vzdih: Morja nima! Morja ni.

Kakemu hribovcu, ki se še ni, vsaj ne veliko, ciganil po svetu, mora biti posebno dolg čas. Domači kraji, katerih vsak vrh, njiva, travnik, domača hiša z vsemi gospodarskimi poslopji, da vsaka hruška in jablana, s časom njunega cvetenja in zorenja, so mu tako živo v spominu, kakor da bi jih gledal pred seboj. Poleg tega pa še zavest, da vse to nosi pečat njegovega potu. To marsikateremu bradatcu na enoličnem morju solze privablja v oči. Morda si celo s Prešernom želi, da bi ga goljufiva kača ne bila nikoli speljala iz njegovega planinskega raja. V svojem domotožju si misli, ko bi bil jaz morski galeb, ne bi letal za ladjo, ampak bi se obrnil v nasprotno smer. O, kdo mi da peruti, da zletim, odkoder sem izletel. Morda bi bilo dobro tem sinovom planin in grude po kakem tednu morske vožnje dati priliko, da se vrnejo in jim kar moč olajšati vrnitev. Jaz mislim, da bi mnoge zlata lakota minila. Njih srca bi se še bolj zajedla v domačo grudo, njih roke bi se je še bolj krčevito oprijele. Tako bi, če je prej umirala, na novo oživila, njim samim in domovini v prid. Pozneje, ko se enkrat taki v tujini vkoreninijo, so navadno zgubljeni za domovino. Če jo pridejo pogledat, so je kmalu siti. Zopet ji podajo roko, ki ni več gorka, v slovo, da je morda ne vidi jo več.

Seve, najbolj pametno bi bilo, če bi država ljudem to domotožje sploh prihranila, ako že ne iz ljubezni do njih, pa vsaj iz ljubezni do same sebe. Vse države prepovedujejo, ali vsaj kolikor mogoče omejujejo izvažanje narodnega premoženja, zlasti zlata. Delavsko, posebno kmetško prebivalstvo je za vsako, pred vsem

še za agrarno državo, zlat kapital. Zato bi ga iz lastnega interesa ne smela v masah puščati čez mejo, še manj pa siliti. Katera tako dela, kaže, da je s kurjo slepoto vdarjena. Ne samo kurje slepa, ampak trinotška je pa država, oziroma njeni voditelji, ki sicer izseljevanje prepovedujejo, omejujejo, otežujejo, obenem pa dom pristudujejo, kakor zdaj dela Jugoslavija. Ti kmet doma bodi, pa delaj in garaj noč in dan, da bodo naša korita vedno polna, sam pa lahko od zraka živiš. Taka je današnja politika Jugoslavije glede izseljevanja kmetškega ljudstva. To se pravi sistematično vbijati ljubezen do domače grude in kopati grob, agrarni državi. Tako daleč danes še nismo in nikoli ne bomo, da bi kmet pojoč za razne koritarje delal in vrisajoč nosil ogromne davke v nenasitne trebuhe raznih državnih lenuhov in požeruhov, ki imajo zanj le batine. Modroslovski prerok Spencer je v svojem zmedenem duhu videl to dobo. A dokler bo človeštvo malo pri boljši pameti, kot je bil on, je zastoj čakamo, bo prej sodnji dan. Kmet in vsak je imel in bo imel veselje do dela, če ga podžiga zavest, da dela v prvi vrsti zase in za svoje. Vbijte mu to zavest, pa ste ga ponižali do prisilnega delavca. Agrarna država, ki ni družega kot velika prisilna delavnica, nima kot taka nikake prihodnosti, vsaj lepene. Koliko je vredno delo delavcev iz prisilne delavnice, vemo vsi. Nihče se ne poteguje zanje, če more kake druge dobiti, magari da jih paznik nadzoruje. Pa pustimo že enkrat tudi Jugoslavijo pri miru. Njej vest izpraševati ali pa žena možu je isto, oboje brezplodno. In nazadnje bi mi še kao očital, da mi je preveč pri

"srecu."

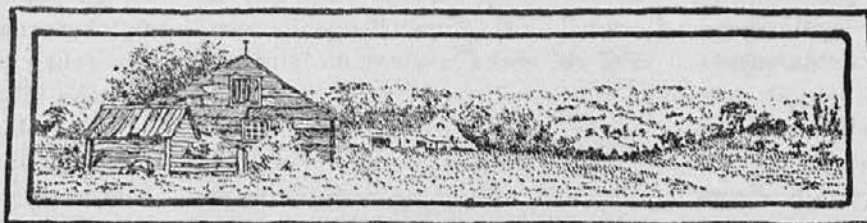
Enega jutra zadnjih dni je šlo od ust do ust potnikov: Smo že v ameriških vodah. In res je neko v to prirejeno, električno razsvitljeno, merilo kazalo drugače barvano luč od prejšnega dne. Ponoči nas je mati Evropa, ki nam je dala zibel, izročila Ameriki, ki bo marsikateremu skopala grob. Tudi to mi je zjutraj, ko sem se znašel v naročju nove matere, ali mačhe-tega takrat še nisem vedel in si še danes nisem čisto na jasnem dalo misliti. Evropa je danes vdova tožna zapuščena, mati toliko sirot. Res kakor vdova je, ki ji je mož pustil cele orgeljce lačnih ust, katerim pri vsej pridnosti in lastnem stradanju ne more vsem zadostiti. Taki vdovi pri vsej ljubezni do otrok in pri vsej navezanosti nanje, ne kaže družega, kakor sprijazniti se z mislijo, da jih bo morala, če ne vseh, vsaj nekaj, izročiti tujemu naročju, ako noče, da v njenem lakote pomrjejo. To ni lahko za mater. Ko misli, katerega bi najlažje pogrešala, vedno pride do zaključka, da ne more nobenega, da bi z vsakim šel en kos njenega srca. Pač zato, ker je materino srce vedno tako bogato ljubezni, da živi od nje magari aposteljsko število otrok, mejtem ko njene roke niso vedno tako založene. Ker pa tudi tega ne more gledati, da bi ji v njenem naročju bledele od pomanjkanja, se mora odločiti za predajo enega ali družega, seve, kar najmanj mogoče, tujemu naročju, kar ne brez solza.

Jaz mislim, da je tudi vdoveli materi Evropi težko gledati toliko stradanih sirot, ki so jih ji pustili zdaj mrtvi politični gospodarji. Sicer ona nima več tistega, vse obsežnega srca, kot je srce telesne matere, kakor ga je imela takrat, ko se ni samo krščanska imenovala, ampak je tudi v resnici skoz in skoz bila. Toča ob pogledu na lačno in raztrgano armado svojih otrok, ji vendar srce krvavi, naj bo že iz naravnega ali krščanskega sočutja. Milijone njenih najboljših sinov je ugnobil meč. In še teh, ki so ji ostali, ne more preživiti. Ravno tiste, ki bi ji bili lahko v najzdatnejšo pomoč, da more prehraniti nepreskrbljene, hoče imeti tujina. Zato jih raje izroča tujemu naročju, kakor da bi jih gledala v svojem umirati najstrašnejše smrti, od lakote. A kljub temu ji je težko. Meni se je zdelo, kakor da bi nas zato ponoči izročila tujemu naročju, da bi tema pokrila obojestranske solze.

Obojestranske solze pravim. Saj če kdo nepristransko premisli, kaj mu je bila, kaj mu je dala prva mati, Evropa, mu mora biti ob slovesu od nje vendar malo hudo in nikogar ne sme biti sram, če je kako solzo potočil. Res je sicer, da se je njeno krščansko srce v teku stoletij precej ohladilo, kar je kvarno vplivalo tudi na njene otroke. Saj kakor učenec ni nad učenika, tako otroci ne nad materjo. A tudi to je res, da mi kot kristjani in katoličani živimo od njene krščansko-katoliške čute.- In da ta ni bila ravno beraška,

kakor nekateri naši ameriški šovinsti mislijo, so priča naše tukajšne katoliške cerkve, šole, ter razni drugi dobrodelni zavodi. Ti dokazujejo, da je v naših ljudeh, res da ne v vseh, še veliko verskega kapitala. Če bi ga ne bilo, bi se njih, po veliki večini proletarske roke, ne odpirale za take naprave, ki zahtevajo velike žrtve. Mrzla srca bi ne imela smisla zanje in mrzle stisnjene roke bi jih ne zidale, ne vzdrževale. Kdor ima tedaj za prvo mater, Evropo, ki mu je dala zibel in mu ob njej pela pesem o Bogu, Kristusu, Mariji, materi v nebesih, Cerkvi, materi na zemlji, kdor ima, pravim, za to mater samo prezirljiv posmeh, se meni zdi podoben tistim številjnim, nehvaležnim nečakom, ki so jih razni strici duhovniki šolali in izšolali, da jim ni bilo treba z motiko in krampom za črnim kruhom, ki pa zdaj pljujejo na duhovnike, ter s tem tudi na svoje mrtve strice. To je menda zadosti podla nehvaležnost. Spričo vsega tega mene ni sram priznati, da sem ono jutro valovom ameriških voda, ki so hiteli naproti evropskim, izročil zadnje pozdrave za svojo mater, Evropo, ki mi je dala zibel, izročil tudi svojo zahvalo za vse dobote, ki sem jih prejel od nje, pa tudi svoje priporočilo, naj prihrani prostor za moj grob, ako ne bo Bog drugače odločil.

Tako sem torej čez noč postal Amerikanec na vodi. Kako sem ne dolgo potem postal Amerikanec v vodi, o tem pa prihodnjic kaj.

TVOJ NEDELJSKI TOVARIS

Piše Rev. J. C. Smoley.

PRVA PREDPOSTNA NEDELJA.

Pojdite tudi vi v moj vinograd, in kar bo prav, vam bom dal. — Mat. 20, 4-5.

Z današnjo nedeljo začenjamo sveti velikonočni čas. Po božični dobi, v kateri se spominjamo pričetka našega odrešenja: rojstva in detinstva Gospodovega, pričenjamo velikonočno dobo, v kateri se ima delo naše odrešenja dokončati, da bi v poslednji — binkoštni — dobi odrešenje doseglo vrhunec v posvečenju naših duš.

To dobo priprave na velikonoč je cerkev razdelila na bližjo dobo priprave, katero imenujemo post, in na oddaljenejšo, katero imenujemo predpust, katerega pričenjamo z današnjo nedeljo: Septuagesimo, deveto nedeljo pred velikonočnim praznikom.

Svet, prijatelji moji, prireja predpustom razne zabave. Cerkev jih ta čas še ne prepoveduje, še le s pepelnico sredo se prične prepoved vseh šumnih zabav in plesov. Vendar pa hoče in želi sv. cerkev, da bi se že danes začeli pripravljati na dobo pokore. Radi tega opazite na današnjo nedeljo spremembo pri oltarju: duhoven ima mašni plašč vijolične barve, oznanujočo pokoro, na oltarju ne vidite več cvetlic — kakor da bi bili vsi v žalosti!

Prijatelji moji, tudi mi hočemo letos te tri nedelje daljne priprave na sveti post posvetiti s primernim premišljevanjem. Danes vam hočem pokazati telesno delo v luči sv. vere, prihodnjo pa bom govoril o delu duše: o poslušanju božje besede; ob pričetku posta samega, na tretjo predpustno nedeljo bomo pa premišljevali vrhunec telesnega in dušnega dela: pokoro, ki je cilj in namen na-

šega zemskega življenja.

* * *

Prav primerno čitamo v današnjem evangeliju priliko o delavcih v vinogradu Gospodovem.

Priliko razumete: Gospodar je Bog, vinograd je sv. cerkev, delavci smo mi.

Vi slišite v današnjih časih pogosto jako zapeljiva in vabljava gesla o delu, o delavcih, o zaslužku itd. Pomislite pa dobro, prosim vas, od koga vse to slišite in vprašajte se: Dela li on tako, kakor govori?

Poglejte delavce v vinogradu. Kaj delajo tam? Včasih je treba kopati in okopavati, drugi zopet trebijo plevel, tretji obrezuje trto, vsak ima drugo delo. In vsak delavec ne dela jednako, vsak nima istega dela, eden opravlja to delo boljše, ko kako drugo, vendar pa delajo vsi v vinogradu.

Ti delavci v evangeliju — to smo mi! Eden dela z rokami, ali sploh s telesnimi močmi. Drugi pa dela, kakor pravimo "z glavo": naj je to duhoven, učitelj, sodnik ali kak drug uradnik. Delo vsakega izmed nas je neobhodno potrebno in važno. Poglejte na zmede v Rusiji, kjer so zavrgli delo "z glavo", duševno delo, kjer so telesno delo povzdignili nad vse drugo in tako zavedli povsod popolen preobrat. Svet ne more obstati brez telesnega dela, ne more obstati pa tudi brez duševnega dela.

In kakor slišimo v današnjem evangeliju, gospodar ni poklical vseh delavcev na delo za celi dan — vsi niso delali jednako dolgo —, nekateri imajo daljše in težavnejše delo — delajo ob vročini, drugi so v kratkem času gotovi in imajo lažje delo. Ni li to podoba našega dela? Delavec v rudokopih, delavec na polji, ko pripeka solnce z vso silo, ima go-

tovo težje delo, ko kak krojaški ali čevljarški delavec ali pa vratar pri kaki tovarni! In zopet: pisar v kakem uradu, nima tako odgovorne službe, kakor jo ima vesten sodnik pri razsojanju, kakor jo ima vesten krščanski učitelj pri pouku mladine ali spovednik v spovednici. Ne podcenjujem dela ne tega in ne drugega poklica, ker vsako je potrebno, vsako ima odgovornost pred Bogom, vsakdo ima pa tudi pravico do plačila časnega in večnega, če dela v krščanskem duhu.

S svojim naukom in življenjem je Kristus Gospod svet v marsičem spremenil tudi glede dela. Z njim so se uveljavila druga boljše nazoranja glede dela, zlasti telesnega in dosledno tudi boljše delavske razmere.

Pred Kristusom je svet delo preklinjal! Usodna beseda Gospodova: "V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh" je ležala kakor težka mora nad svetom. Vsled greha prvih starišev je nastala dvojna vrsta, dvojen razred ljudi: razred gospodov, vladarjev in razred sužnjev, stvari brez vsakih pravic, brez vsake obrambe, obsojenih k delu!

Grozna beseda: Obsojenih k delu! Poglejmo na podobe, ki so se nam ohranile iz egipčanskih dob, iz dob Asirije ali babilonskega kraljestva — delo se nam povsod predstavlja kot delež sužnjev. Delo je bilo sramotno!

Da celo izobraženi narodi, kakor so bili stari Grki in Rimljani, so smatrali delo za nekaj poniževalnega, za nekaj, kar je samo za sužnje. Kak rimski patricij je imel na tisoče sužnjev za delo, njegovo delo pa je bilo, da je jedel, pil, se kopal, se zabaval — o drugih žalostnih rečeh pa niti ne govorim.

Kako se je vse predrugačilo s prihodom Kristusa Gospoda! Kot svojega varuha si je izvolil tesarja Jožefa, in dragi moji, jaz ne poznam lepše podobe kakor one, ki nam predstavlja Jezusa kot pomočnika Jožefovega. Za svoje učence si je izvolil dvanajst priprostih mož — obrtnikov: "Od sedaj ne boš več rib lovil, marveč ljudi!" je rekel Petru.

Naenkrat je bilo povzdignjeno delo in človeška duša! Sem več kot žival, radi dela, si je mislil kristjan za časa rimskih cesarjev. Kajti žival ne dela, ker je delo plemenito, ker je delo njena dolžnost, marveč ker jo človek k temu prisili! Dela, a ne za sebe, dela za človeka! Dela, a ne dela za zveličanje duše, ker te nima! Žival bi niti delati ne morala! Lahko živi le za to, da si ohrani svoje življenje, svoj zarod!

Vidite, to so razumeli svetniki in svetnice! Znano vam je ime sv. Benedikta, znano tudi, kako geslo je dal svojim menihom: "Moli", jim je ukazal, pa takoj dodjal: "in delaj!" In to geslo je rodilo današnjo omiko, izobrazbo in napredek.

Svet slepari s praznimi frazami o delu, o brezposelnosti. Edino le delo more rešiti človeštvo, tako pravijo. Da, rešilo bo človeštvo, toda le tedaj, če bo delo združeno z "in moli", z molitvijo!

Raztrgajte ti dve besedi: Moli in delaj! drugo od druge, pa ste vrgli svet za 2000 let nazaj — do dob poganskih! Da govorim resnico, prijatelji moji, vidite lahko iz tega, ker svet dandanes govori le o delu, in zopet o delu, toda resnično, pravo delo se nikomur ne ljubi, vsak bi rad delo zvalil na drugega, vsak se delu izogiba! Zato, ker pozablja, da mora biti delo posvečeno z molitvijo. Naši predniki so rekali: "Z Bogom začni vsako delo, pa bo dober tek imelo!" predno so se prijeli kakega dela. Zastonj je vsak naš napor brez božjega blagoslova. Žalibog izumirajo stare navade, stari običaji s starimi ljudmi!

Kako je to krasno: Lansko pomlad sem videl na sprehodu, kako

je farmar — ruski Nemeč — šel s strojem na njivo, da bi posejal pšenico. Predno pa je začel sejati, vzel je pest pšenice in vrgel to seme križema po polji in rekel: "V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha!" Solze so mi stopile v oči, besedice nisem mogel pregovoriti, dokler mi ni rekel farmar: "Tako sem videl pričenjati delo mojega starega očeta, tako sem videl delati mojega očeta, in tako delam tudi jaz! In srečen bom, če bo tudi moj sin tako delal, ker potem vem, da bo imel vsega dovolj, kajti vedno in povsod bo imel Boga v mislih in ta misel ga bo varovala krivičnosti in zapravljenosti!"

Prijatelji moji, prosim vas sedaj, tudi vi začenjajte svoje delo z molitvijo! Včasih to morda ni mogoče — toda vsaj dober namen obudite, predno pričnete z delom!

Preostaja mi še, prijatelji, da vam povem, čemu ravno z delom pričnjam današnjo pripravo na post in pokoro.

Sicer sem vam to že povedal. "V potu svojega obraza boš je del svoj kruh!" To je bila beseda iz ust Boga. Tako vidimo, da je delo kazen in pokora za greh.

Za greh in njega večno kazen je trpel Kristus in s svojo smrtjo na križu zadostil za nju. Časna kazen za greh nam je ostala. In to lahko odslužimo mej drugim tudi z delom, seve ako je z molitvijo, ne kletvijo zalivamo.

Delo nam je ostalo za pokoro. Na prvi pogled je božja beseda: "V potu obraza" sicer trda, toda kot pokora je nekaj, s čimur si moremo pridobiti zaslug za nebesa in zadostiti za svoje grehe.

Zato, prijatelji, ne godrnjajmo radi dela! Človek, ki pričinja svoje delo s kletvinami in godrnjanjem, ni dober! Dober človek vidi v delu svojo tolažbo, svojega zaveznika v dušnem boju, vidi radost v nasledovanju Krista Gospoda, ki je bil po besedah sv. pisma v neprestanem delu.

In če se po trudapolnem, težavnem

dnevnom delu vležete zvečer k počitku, pomislite: S tem delom naredil sem del pokore za svoje grehe! Radost bo občutila pri taki misli vaša duša in z veseljem bote vzklikali: "Gospodar moj večni, glej jaz sem poslušen delavec v tvojem vinogradu! Za Tebe bom rad in z veseljem prenašal križe in vročino dneva, ker vem, da mi boš dal, ko pride večer mojega življenja, plačilo za moje delo." Amen.

DRUGA PREDPOSTNA NEDELJA.

Kdor ima ušesa, da sliši, naj posluša! Luk. 8, 8.

Zadnjo nedeljo sem z vami premišljeval o telesnem delu. Pokazal sem vam, da je bilo telesno delo s Kristovo smrtjo in njegovim zgledom posvečeno, da je pa vseeno še ostalo za pokoro in kot vir zaslužnja za večnost. In kot pokoro mora katoliški kristjan delo smatrati in radi tega toliko rajše delati.

Današnji evangelij nam podaja ravno tako podučljivo priliko, kakor evangelij zadnje nedelje. Pripoveduje nam in razlaga o božji besedi, tem čudežnem semenu, ki se seje v človeška srca.

Kje pa se vam oznanja beseda božja? Tu v cerkvi s prižnice, s svetega mesta!

Tedaj: V cerkev! K pridigi! Ne! Na zabave, na plese, na izlete, k tem hiti vsak! Za cerkev ni časa. K pridigam se pa ljudem še posebno ne ljubi!

Marsikdo k maši še gre k tihi maši, da zadosti božji in cerkveni zapovedi, pridigi se pa skrbno izogne.

Vprašajmo se: Kaj pa odvrča ljudi od poslušanja božje besede?

Odgovor se glasi: To je napuh, ki se je vgnezdil v njihova srca.

Eden bo rekel, da to že davno ve, kar se pridiguje v cerkvi, čeravno je resnica, da je to že vse davno pozabil, in da ravno tako potrebuje božje besede, kakor potrebuje soli pri jedi.

Drugi bo rekel, da on kot "naprednjak", kot "razsvitljenec", kot "omi-

kanec” ne potrebuje pridig, in vendar je beseda božja višek vsake omike in vsakega napredka.

Tretjemu se zopet ne dopade pridigar, je baje slab govornik — kakor da bi bila pridiga navadni govor v kaki dvorani, na kakem zborovanju, a ne resnica božja!

Ena reč nam je jasna: Tam v tisti duši, ki se brani iti k pridigam, nekaj ni vredu! Ako nam jed ne diši, je to znamenje, da telesu nekaj manjka, da nekaj ni v redu. Beseda božja pa je hrana duše. Če ta hrana tvoji duši ne diši, je znamenje, da v njej nekaj ni v redu. Tvoja duša boleha. Pojdi, in glej, da jo ozdraviš v spovednici in okrepeš pri sv. obhajilu, potem bomo pa videli, če ti pridiga, beseda božja res ne bo ugajala!

Pravi katoliški kristjan gre rad ne samo v cerkev k službi božji sploh, on gre tudi rad k pridigam. On ve le predobro, da se v cerkvi, pri pridigah goji pristni socijalizem seveda ne rudeči, ki je potvara. Pridiga je za vse brez izjeme, pridigar ne oznanja besede božje samo bogatinom, da bi jih hvalil, revežem, da bi jih grajal, ampak vsem stavi pred oči resnice sv. vere. On v isti meri hvali in graja vse brez razločka: graja oderuštvo brezvestnih bogatinov, graja pa tudi zanikernost brezvestnih delavcev; hvali otroško pokornost, hvali pa tudi materinsko ljubezen. In če bi to seme, ki se seje v človeška srca, padlo na dobro zemljo in obrodilo, takoj bi bila rešena razna tako zapletena vprašanja in ljudske potrebe.

Pravi kristjan gre rad k pridigam, ker ve, da skozi usta duhovna govori k njemu Bog. Izraelcem pod goro Sinaj zbranim je Bog govoril med gromom in bliskom, govoril je pa tudi mirno z Abrahamom, Izakom in Jakobom. In tako govori Krist nam; govori nam grozeče, ko nam po ustih duhovna kliče: “Ne ubijaj! Ne prešestuj! Ne kradi! Ne pričaj po krivem!” Toda prav po teh ustih nam pove tudi, da ne bo pozabil na kozarec vode, ki ga podamo

bližnjemu v njegovi žeji. Skozi ena in ista usta govori nam naš Stvarnik, ko nam grozi s peklom in objublja nebesa, ko nas hvali in graja; z eno besedo: vedno in povsod nam govori Bog!

Katoliški kristjan gre k pridigam, ker privoščiči svoji duši počitka. Celi teden, dan za dnevom, da celo leto opazuje naš duh v teh razburjenih časih dogodke celega sveta! Koliko raznih novic, ki si nasprotujejo druga drugi, ena bolj žalostna ko druga! Pogled v prihodnost nas straši, s strahom pričakujemo to, kar nam napovedujejo. Marsikdo je že večkrat rekel: “Najbolje bo, da nobenega časnika več ne pogledam!” Prijatelji moji, če slišite potem v cerkvi, da brez volje božje niti las z vaše glave ne pade, ni li to velika tolažba za vas?

Mi vemo, da izpolnjujemo voljo božjo, če hodimo k pridigam. “Kdor vas posluša, mene posluša, kdor vas zaničuje, mene zaničuje” — to so jasne besede Krista Gospoda, ki je toliko govoril. in toliko pridigoval množicam! Vabil je k sebi ljudi po gorah, po mestih, v templju, v sina-

gogah. “Kakor je Oče mene poslal, pošiljam vas jaz.” “Pojdite po vsem svetu in učite vse narode!”

Kdor ne hodi k pridigam, se bo težko ubranil greha. Zopet nov vzrok za katoličana, da hodi k pridigam. Kdor ne utrjuje svojega telesa, kaj hitro oboli. In tako utrjevanje za dušo je pridiga. — Bolj če se vojak uri in vadi v orožju, toliko bolje bo branil svojo domovino proti sovražniku. In tu pri pridigah se uči katoličan odbijati naskoke sovražnikov, ki napadajo cerkev in vero.

Prijatelji moji, ob koncu, prosim, se spominjajte prvih kristjanov. Koliko težav, koliko nepravil, koliko nevarnosti jim je bilo treba prenašati, da so se sešli v noči, v podzemskih zapuščenih votlinah, daleč od svojega doma, k skupnim službam božjim, k sv. maši in k pridigam. Grozila jim je smrt, a kristjani — so radi šli!

Vam kaj takega ne grozi! Zato pravim: Daj Bog, da bi toliko bolj z veseljem, toliko pogosteje, v toliko obilnejem številu hodili k pridigam, daj Bog, da bi to seme božje besede padlo na dobro zemljo in obrodilo stoteri sad! Amen.

H. B.

No, prva se je že oglašila na kornjerju krščanskih žena in mater. To je Mrs. Mary Jazbec iz New Yorka.

To-le piše:

"Ker iz naše naselbine že dolgo ne vidimo nobenega dopisa v listu Ave Maria sem se jaz namenila podati par vrstic. Naše društvo krščanski mater dobro napreduje, naj bo v tem ali onem oziru. Za to leto upamo dobiti še več novih članic. Preteklo leto smo zgubile dve članici iz svoje srede. Prva je bila Mrs. Ana Rojanc, ki je zatislila oči 11. maja v starosti 83 let. Druga je bila Mrs. Mary Potočnik, ki je umrla 1. junija v 54. letu starosti. Bila je tudi tretjerednica. Za vsako teh sester je društvo oskrbelo sv. mašo zadušnico in so članice darovale zanjo sv. obhajilo. Priporočamo ju tudi molitvam vseh sester širom Amerike. Pri zadnji seji 18. dec. se je izvolil nov odbor za l. 1922. Izvoljene so bile sledeče članice:

Mrs. Ivana Habjan, predsednica.

Mrs. Terezija Arčul, tajnica.

Mrs. Mary Vavpotič, blagajničarka. — Pripravile smo se tudi z sedemdnevnic na glavni društveni praznik, na katerega smo prejele skupno sv. obhajilo. Popoldan pa smo priredile zabavni večer v prid

Glasnik društev krščanskih žena in mater.

cerkve. Drugih novic zaenkrat ni, zato sklenem s pozdravom vseh članic naših društev.

Mrs. Mary Jazbec.

Upam, da ta ni edina, ki se je zglasila, ampak ji kmalu in pogosto slede druge. Bog daj, da tudi z enako veseljem poročilom, ne mislim, da glede mrtvih, ampak glede živih članic. Dobro napredujemo v vseh ozirih! To je nekaj veselega za nas in gotovo tudi za vsa ostala materna društva. Kaj tacega bi želeli od vseh strani slišati. Kajti prepričani smo, da če bodo materna društva dobro, vsestransko napredovala, bo to za nas ameriške Slovence zarja lepših dni vsestranskega napredka. Vzorno, živahno delujoče društvo žena in mater, je izvrstna šola iz katere pričakujemo vzornih žena in mater. Kedar bomo s temi bolj založeni, kakor smo sedaj, se bomo glede naše prihodnosti oddahnili. Dokler pa ne bomo imeli več, v resnici, z dušo in telesom krščanskih mater, bomo le bolj fretarili. Vse naše socialno delo bo nosilo pečat polovičarstva, vsi navidezno lepi vspehi bodo nekako tako izgledali kot rudečeličen fant, deklet, o katerih si drugi za hrbtom šepetajo: Bote videli, da ne bo dolgo, ko bo ta tudi za jetiko šel šla, kakor brat in sestra.

Mati je za družino in človeško družbo sploh, kakor tako zvana celica za življenje v naravi. Znanstvo je s pomočjo mikroskopa, orodja, ki očem nedostopne stvari sto in stokrat poveča, dokazalo, da je početek vsega telesnega življenja tako imenovana celica — mati. To je kakor mala hišica, ki ima tudi svoja okenska. Tja notri je Bog-stvarnik položil skrivnostni plod življenja, ki je nedostopen vsakemu mikroskopu in menda tudi ostane. Samo to vemo, da v tej celici spi življenje, ki se spomladi, ko solce pokuka skozi okenca, zbudi iz

spanja, ker se z mikroskopom lahko opaza, kako živahno gibanje se takrat ondi začne. Iz te celice-matere polagoma naraste cela naselbina drugih, ki pa ostanejo v tesnih mejsebojnih odnošajih. Iz njih, kakor studenci izpod sneznika, kipi vedno bujnejše življenje, do njegovega popolnega razvoja v dotičnem bitju, ko začne zopet propadati, dokler se ne konča s smrtjo.

Da vse to ni samo domišljija naravoslovcev in drugih znanstvenikov se vidi iz najnovejših poizkusov. Učenjaki so takole sklepali: Če je razvoj in propadanje življenja odvisno od razvoja in propadanja teh celic, se mora v njem opaziti kaka sprememba, ako se n. pr. celica mati propadajočega življenja nadomesti s celico materjo šele razvijajočega se življenja. Napravili so ta poizkus najprej pri živalih in sicer pri podganah. In glej čudo! Stara podgana, ki se je že komaj vlačila okrog, je postala zopet živahna in plodna. Poskusili so pri ljudeh, tudi ne brez uspeha. Dozdaj sta znana dva slučaja, ko se je kirurgiji posrečilo na isti način tudi človeka zopet pomladiti. Pravijo, da se mu lahko življenje za eno tretjino podaljša, na kar pa začne naglo propadati.

Kar je celica-mati iz iz nje se razvijajoče kolonije celic za življenje posamnika, to je mati za življenje družine in družbe. Če je ta celica mati zdrava, močna, v duhovne oziru mislim tu, je živahno življenje v družini. Močni, zdravi, dobro vzgojeni so potem tudi otroci. Ko stopijo v življenje so močne, zdrave, šele razvijajoče se celice, ki bodo dale propadajočemu družabnemu življenju novo pomlajenost. Ako so pa celice matere slabe, zopet v duhovnem oziru, bodo tudi iz njih izvirajoče celice otroci, slabi, slaba bo dosledno tudi družba, ko preidejo v njen organizem.

Kdor hoče tedaj od znotraj pomladiti človeško družbo in to je pred vsem potrebno, ker pomlajenje od zunaj je stara ženska v dekliški noši, ta mora začeti pri materah. O, ko bi ob vsaki zibelki bilo zlato materino srce, v ognju krščanske ljubezni preizkušeno in pozlačeno, iz katerega bi vrela za otroško srce tako sladka pesem o Bogu in Mariji ter o ljubezni do njiju, ves drugačen rod bi spodraščal, z lepšimi vzori, kot jih ima današnji. Mati je tista, ki polaga otroku fundament duhovnega življenja, na katerem se da pozidati krasna palača vzor človeka in kristjana, da svetnika. Zato pa, če hočemo vedeti, komu se imamo za svoje velike, vsestransko, zlasti moralno velike može in žene zahvaliti, najprej poiščimo njih matere. Navadno bomo prišli do zaključka, da gre njej prva hvala zanje. Učeni P. Weiss pravi, da se ima izmej desetih velikih mož devet materi zahvaliti za to, kar so. On sam tudi. Imel je svetniško mater, kakor se vidi iz njenega življenja, ki ga je sam tako lepo popisal. Če ne bi bil sam živ svetnik, bi gotovo tudi pristavil, da je to pred vsem materina zasluga. Velika cerkvena učenika, rodna brata, sv. Bazilij in sv. Gregor Nisenski, sta vedno Boga hvalila rekoč: "O Bog, tisočkrat bodi zahvaljen, da si nama dal tako sveto mater." Sv. Avguštin, pri katerem se je nekaj časa zdelo, da bo vsa skrb in molitev njegove svete matere Monike zastonj, je pozneje, kot bleste-

ča luč sv. cerkve s hvaležnostjo priznal: "Moj Bog za vse se imam svoji materi zahvaliti." Blažnemu Janezu Vianey-u je nekdo v sveti nevošljivi vosti dejal: "Kako ste srečni, da ste tako zgodaj okusili sladek sad pobožnosti." On mu je pa odvrnil: "Za Bogom se imam zahvaliti svoji materi, ki je bila polna božjega duha." In veliki apostelj dejanske ljubezni Friderik Ozanam se je ob neki priliki izrazil: "Nič nas Bogu bolj ne približuje, kot spomin na pobožno in bogaboječo mater." Da navedem še enega, ki je tudi iz lastne skušnje govoril, francozki grof Maistre je zapisal te-le besede: "Če si je mati trdno naprej vzela, svojemu otroku božji znal: globoko vtisniti, smo skoraj lahko gotovi, da ga oskrunjujoča roka ne bo nikoli mogla popolnoma izbrisati. Tak odločilen vpliv za celo otrokovo življenje ima dobra, verna mati. Ker danes v primeru s številom mater nimamo veliko taci, zato upravičeno tožimo, da tudi nimamo velikih mož.

Toda kaj pomagajo tožbe. Če hočemo imeti zopet več velikih mož, katerih vodstvu se bomo lahko zapupali, si moramo prej zopet vzgojiti več velikih mater. Z materami nas zalaga vedno plodovita narava, z velikimi materami, ožarjenimi z jasnim sijem vere, se moramo založiti sami. Izvrstna šola zanje, kakor rečeno, je društvo krščanskih mater. Najdejo se matere, ki so dobrega duha. A sredi drugih slabega duha, ki jih je žalibog še več, še one polagoma pozabijo na svoj prvi, najvažnejši po-

klic, svoje male vzgajati za Boga, ki jim je pri sv. krstu vtisnil pečat svoje lastninske pravice do njih. Te matere moramo iztrgati iz njih nezdravega ozračja, jim priskrbeti boljšo stanovsko družbo, pa se bodo kmalu zopet začele bolje zavedati svojega odgovornosti polnega zvanja. To se zgodi potom društva enako dobro mislečih tovarišic. Tu blagodejno vplivajo ena na drugo, bolje spoznajo svoje vzvišene stanovske dolžnosti, svoj vzor, pogosto sv. obhajilo in druge pobožnosti jim pa dajejo moč, da za tem vzorom tudi dejansko vedno bolj in z večjim uspehom streme. Seveda društvo ne sme spati, ampak vedno živahno delovati, kakor nam naša prva "kornerca" iz New Yorku sporoča. Članice posameznih društev morajo kar tekrovati mej seboj, katera bo več novih članic pridobila za društvo in več storila, da bo društvo doseglo svoj lepi namen. Pa tudi posamezna društva se morajo mej seboj kosati, katero nam bo vedelo več lepega o svojem življenju in delovanju poročati, ter tako druga v nemati k vedno živahnejšemu delovanju in napredku. Upamo, da bomo mogli prihodnjic še večim dati besedo. Halo, Mrs. Bevc, Mrs. Seliškar in druge poznane in nepoznane, na delo, potem pa pero v roke, da daste račun od svojega dela in svojih uspehov na vašem kornjerju. Naj vsi vidijo vaša dobra dela in hvalijo Očeta, ki je v nebesih, same pa pričakujte plačila pri Bogu.

Konrad Bolanden:

Šentjernejska noč.

Zgodovinski roman.

Prosto preložil:

Rev. J. C. Smoley.

"No, v tem slučaju ti lahko govoriš o sreči!"

"Klavna daritev, — moj Bog, nesrečna gospica!"

"Bo pač darovana kot nedolžno jagnje, mej tem ko boš ti stal zraven ko meketajoč koštrun, — Ti, kateremu je baron izročil grad, ženske, sploh vse v tvoje varstvo! Sram te bodi, stara pokveka!"

"Kaj naj pa storim? Sploh kaj morem storiti? Povej mi, zviti norec!"

"Odgovori mi na moje vprašanje, bratec! Več od tebe nikdo ne pričakuje, dasiravno spravi včasih navaden norec z enim samim vprašanjem modrijane v največjo zadrego. Jaz pa nisem nikak norec, in ti nisi nikak modrijan, samo senca si hrabrega vojaka, ki mi lahko pove, kako dolgo bo še trpelo, da bodo drvarji v lesu pričeli z naskokom."

"Še dve uri ne bote minuli, — moj Bog —, pa se bo pričelo klanje!"

"Tako hitro? Ej vraga, potem je pa čas, da oblečem svojo opravo."

"Jaz pojdem pa dol, da bom tolažil ubogega otroka. Ne morem sicer gospici reči da se bliža kaka pomoč, tolažiti jo pa hočem z nadami, katerim sam ne verjamem."

Stopila sta oba z grajskega nadzidka. Norec je hitel po raznih hodnikih v sobano, kjer je bila spravljena raznovrstna stara šara.

Stari kastelan pa si je obrisal oči, večkrat postal in zdihoval, končno pa le prišel k sobi, v kateri je bila Jerica Duburška s svojo prijateljico grofico Blanko Autremontsko.

Šestnajletna grajska gospica je

bila vsa prepadena. Objokanih oči, tresoča se na vsem telesu je sedela na podoknici. Zadnja noč je bila prestrašna in grozeči naskok jo je napolnjeval z novim strahom.

Njej nasproti je sedela grofica Blanka Autremontska. Mej tem ko se je grajska gospica tresla strahu, ni bilo na njej opaziti niti najmanjše razburjenosti. Bila je morda kakke dve leti starejša, kot Jerica Duburška, in bila izredna krasotica. Tolažila je prijateljico. Njene besede so bile tako samozavestne, da je že njen melodičen glas moral napolniti vsakogar s pogumom in zaupanjem. Njena postava in njena hoja bila je ljubka in veličastna, združena s samozavestjo, tako da bi že njen nastop razorožil krvoločne Hugenote, ki bi morali nehote imeti usmiljenje z nedolžnimi žrtvami.

"Imej zaupanje, moj otrok, in bodi srčna!" je rekla ljubeznivo. "Eden ali drugi vaščanov je gotovo ušel smrti. Moj stari oče, pri katerem se ravno sedaj nahaja tvoj oče, je gotovo zvedel o nočnem napadu. Oba sta že na potu semkaj z močnim vojaškim oddelkom. Kmalu bo zaplapolal Autremontski prapor pred gradom na polji, in videla boš, kako bodo lokavi Hugenoti bežali. — No, gospod kastelan, kako veselo vest pa prinašate vi?"

"Dosedaj še nikake, milostna grofica! Toda dolgo ne bo trpelo. Pomoč ne bo prišla prepozno, — tako upam jaz!"

"Vsaj tudi ni posebne naglice!" je potolažila hitro Blanka bojzljivega starca. "V najskrajnejši sili bote vi z vašimi hlapci očbili prvi napad, kaj

ne?" Prikimala je z glavo in pogledala proseče po strani na tresočo se baronico, da bi potrdil njene besede. Starec pa je bil ravno tako odkritosrčen, kakor je bil strahopeten in bojzljiv.

"Kaj bo premoglo dvanajst hlapcev proti dvema tisočema divjih Hugenotov, milostna grofica?"

"Borili se bodo, kakor se bore junaki, ki ne gledajo na število sovražnikov", odvrnila je grajaje grofica. "Vas ne bodo li podpirali stolpi in močno zidovje, kastelan? Autremont sta branila dva viteza in dvajset hlapcev proti normanskemu vojvodi Robertu in njegovim vojakom, — vam se bo boriti edino le proti kmetom."

"Ne, to niso kmetje, — to so pravi hudiči, grofica!"

"O Bog, ti se nas usmili!" pričela je zdihovati grajska gospica.

"Vi pa res znate otroke strašiti". je rekla nevoljno grofica. "Le pogum, draga mi Jerica! Če naskočijo Kalvinci prej, predno se prikažejo Autremontske sulice, potem mi bo posodil kastelan čelado, oklep in meč, — potem boš pa videla, kako bom jaz branila grad. Med tem časom bo pa hrabri kastelan ostal pri tebi mesto tvoje strežnice."

Kastelana je oblila rudečica vsled te ostre graje.

"Odpustite, grofica! Jaz ne obljubim več kakor to, kar morem storiti."

"Ker niste ničesar obljubili, tudi ničesar ne boste storili", prekinila je kastelana.

(Dalje prihodnjič.)

Iz katoliškega in nekato- liškega sveta.

Rimske novice.

Tudi Italija je žalovala za umrlim papežem. Z njim skregano Italijo mislimo. Vlada je ukazala z vseh državnih poslopij razobesiti žalne zastave na poldrogu, kakor navadno pravijo. Nekateri iz tega sklepajo, da je to pomenilo prijateljsko razmerje v katerem sta si pod Benediktom XV. baje bila Vatikan in Kvirinal. Gotovo je da to razmerje ni bilo več tako napeto, kakor pod Pijem IX. in Leonom XIII. Čas ja take spore vedno bolj ali manj ublaži. Je li pa rajni papež imel kake osebne intimnejše stike s Kvirinalom, radi česar bi uradna Italija ob njegovi smrti žalovala, to so pa večinoma časnikarske čenče. Ali se je mislil spraviti s Kvirinalom ali ne, ali bo ta poskušal napeljati spravo ali ne, o tem naj papeži sami sodijo. Za nas glede tega velja isto, kar je rajni sv. oče dejal tistim, ki so se mej vojsko bavili z vprašanjem, koliko ozemlja naj bi se mu dalo, da bi bil v resnici samostojen. Recite tem, je dejal, da je to moja reč.

Italijanski prestolonaslednik pri mrtvaškem odru. Časopisje je poročalo, da je tudi italijanski prestolonaslednik prišel pomolit k mrtvaškemu odru rajnega papeža. Ali je to storil iz radovednosti, ali iz osebnega spoštovanja do umrlega, ali slednjič kot zastopnik kralja, to bo najbrž le sam vedel. Zanimivo pravno vprašanje bi bilo, ako bi bil to storil kot zastopnik kralja in bi dal to tudi vedeti. V tem slučaju bi bil prav za prav zastopnik kralj sam, ki je kakor nekateri menijo, izobčen. Če pa pride tak v cerkev mej svetimi obredi, se mu mora reči, naj se odstrani. Ako se ne, se morajo takol prekiniti vsi obredi, celo sv. maša ako ni že po Sanctusu. V tem zadnjem slučaju mašnik nadaljuje do obhajila, potem gre pa v zakristijo in tam konča, ker se smatra cerkev za razsveteno. Vendar so drugi poznavavci cerkvenega prava, ki pravijo, da kralji niso izobčeni, ako se jih z imenom ne izobči, kar pa italijanski kralj ni bil. Enkrat se je že priotel slučaj, da je kralj prišel mej sv. mašo v neko rimsko cerkev. Takrat so pravniki to vprašanje glodali in prišli do tega zaključka.

Kam je šel Petrov novčič, mej katerim je bilo največ ameriških dolariev? Kdor hoče to vedeti, naj pregleda sledeče številke. Rajni sv. oče ga je takole razdelil: Nemčija je dobila 4,100,000 lir, Nemška

Avstrija 3,600,000 lir, Poljska 2,000,000 lir, Ogrska 1,200,000 lir, Čehoslovaška 1,000,000 lir, Jugoslavija 500,000 lir, Bulgarija 500,000 lir, Rumunija 400,000 lir, Litvinska 380,000 lir, Ukrajina 350,000 lir, Kavkaške pokrajine 226,000 lir, Armenija 200,000 lir, Severna Francija 200,000 lir, Švicarsko dobrodelno društvo za begunce 464,000 lir, Mejnarodno društvo "Rešite otroke" 744,000 lir. To so samo darovi, ki presegajo 100,000 lir. Koliko se jih je pa takih pod 100,000 lir, raztočilo skozi njegove roke, ki tudi niso bili beraški. Pa bo morebiti kak hudomušnež dejal: Zdaj pa povej, koliko mu je še ostalo! Odgovorjam: Niti toliko, da bi se mogli pokriti stroški volitve novega papeža. Kolumbovi vitezi so priskočili s pol milijona dolarjev na pomoč, ko so zvedeli: Denarja nimajo. Jaz pa vprašam: kdo izmej tistih, ki so zakrivali vojno in povojno bedo, je za njeno odpo- moč le tretjino tega dal, kot papež? Nihče, lahko s mirno vestjo sam odgovorim. Pograbili so kar so mogli in znesli v razne banke, ljudstvo pa pustili, kakor roparji tistega ob potu iz Jeruzalema v Jeriho.

Ob mrtvaškem odru papeža se je vsak dan zbralo vsega skupaj na več sto tisoč ljudi, iz mesta in dežele. Policija je na trgu sv. Petra le s skrajno silo mogla vzdrževati red mej množico. Celo noč je na prostem čakala, da pride drugi dan prej na vrsto. Enako so tisoči in tisoči nestrpno zrlji v okno konklavske palače, kdaj se bo pokazal beli dim, znamenje, da je njegov naslednik izvoljen. Naši rdeči bratci pa pravijo, da se za papeža nihče več ne briga. Menda po sebi sodijo. Take smrdljive mrhovine se seveda vsak rad ogne, kolikor na daleč se more.

Ob smrti sv. očeta se je pokazalo, da je svet znal ceniti njegovo mirovno delo za časa vojske. Z velikim interesom so časopisi in njih bravci, ne samo katoliški ampak tudi nekatoliški, sledili poteku njegove kratke boleznin in dostojno, če že ne navdušeno, proslavljali njegov spomin, ko se je raznesla vest, da ga ni več. O umrlem jugoslovanskem kralju so imeli le kratko notico, o rajnem papežu cele kolone. Znamenje, kako velik je bil njegov moralni vpliv. Naše ameriško svine na newiorškem Cortlandt-u je moralo kajpada še njegovo krsto z gnojnicco polititi. Hvala Bogu, da to ni res glas

naroda, ampak le njegovega izvržka. Seve izpod gnojnega kupa ne more družega priteči kot gnojnica.

Papeževe smrti ni vzela na znanje Čehoslovaška. V odloku Pija X. glede volitve novega papeža, je mej drugim tudi rečeno, naj provizorična vlada sv. cerkve obvesti o smrti vse vlade, ki jih je papeška vlada priznala, četudi ni z njimi v diplomatski zvezi. Čehoslovaška je z Vatikanom v diplomatski zvezi, ker je sprejela njegovega nuncija, a vendar je, kakor beremo odklonila uradno vest o smrti Benedikta XV. Je pač tako, kak mlečen smrkovec je včasih najbolj objest.

AMERIŠKE NOVICE.

Duhovnik ustreljen. Dne 27. januarja je bil v teku pol leta že peti katoliški duhovnik v Ameriki žrtev zločinske roke. Okoli tretje ure zjutraj, navedenega dne, je zaslial poljski župnik v South Chicago, Rev. Florijan Chodniewicz neki ropot v spodnjih prostorih svojega župnišča. Vstane in gre gledat, kaj bi bilo. V pritličju ni našel ničesar sumljivega. Gre prevlčno v klet. Oborožen tat, ki bi si bil rad na mašnem vinu ugasil svojo žejo, se je skrtil, ko je čutil, da mu je nekdo na sledu. Ko je uvidel, da bo zdaj zdaj izsleden in je morda mislil, da je tudi župnik oborožen, je pomeril svoj revolver sprožil in seveda tudi zadel. Župnik se je zgrudil, tat je pa zbežal skozi okno. S skrajno silo se je župnik, ko se je zavedel sam privlekel na vrh stopnjic, kjer je radi zgube krvi onemogel. Pozneje došla ambulanca ga je sicer še živega pripeljala v bolnišnico, kjer je pa umrl, predno je mogel biti operiran. — Velikanska in tako dolga brezposelnost je pač šola banditstva. Če se delo ne bo kmalu odprlo, moramo biti pripravljeni še na več takih slučajev.

Žalna opravila po umrlem sv. Očetu so se po celi katoliški Ameriki slovesno vršila. V chicaški stolnici je imel pontifikalni rekvijem pomožni škof Rt. Rev. Hoban. Sv. maše zadušnice so se udeležili tudi nekateri generalni konzuli evropskih vlad, mej njimi tudi naš jugoslovanski generalni konzul Mr. Branko Lazarevic, kar se nam ameriškim katoličanom Jugoslovonom tem lepše zdi, ker več drugih generalnih konzulov, ki bi jih bilo še bolj pričakovati, ni bilo.

NAŠ STRIČEK

Dodson, Md. — Dragi striček:—Jest Vas lepo pozdravim. Jest nisem še bla na Vašmi kornerju tud jest grem pogledat kako se imate če ste kej zdravi. Bi Vam poslala kašen majhen dar pa so še slabe

razmere kadar se bom še oglasila bom pa takrat kaj darvala da mi bo Marija sprosila ljubega zdravja. Ne zamerite ki slabo pišem to je ta prvo moje pismo po slovensko pa popravite kar nej prav pa nej treba det v koš de me ne boste dejli ob korajže.

Rozi Entihar.

Draga Rozie: — Kako bi jaz mogel vreči tako lepo pismo v koš? Kaj pa misliš? Nasprotno, ponosen sem bil na te, da prvo slovensko pismo že tako dobro napišeš. Jako lepo je to od tebe!—Tudi prav nič nisem pričakoval kakega daru od tebe. Ako ti kako sveto obhajilo za me daruješ, imam stokrat rajši, ker molitve tako zelo potrebujem pri svojem delu. Kaj ne, otroci, da bomo vsi zaklicali dobri Rozi tja v Marijino deželo—Mary-land three cheers. Pa se še kaj oglašiš.

Tvoj striček.

Chisholm, Minn. — Dragi striček: — Tudi jaz bi rada prišla na Vaš korner, ki je dosti boys in girls, ki tako lepo pišejo v Vaš lepi list Ave Maria. Jest hodim v public school pa sem stara 11 let. Dragi striček, pošlem Vam en tolar v čast božjemu detetu in Materi Božji in Vam želim veselo in srečno novo leto in Vas srčno pozdravim jest in moji stariši. Z Bogom. Vaša

Margaret LaMuth.

Draga Margaret: — Prav lepa hvala Ti za lep dar, katerega si poslala listu. Tudi jaz Tebi voščim prav veselo in srečno novo leto. Da, veliko prijateljčkov imam na kornerji in tako dobrih in marljivih, da sem v resnici ponosen na nje in zmíraj več in več jih je. Ko bi danes hotel vse dejati na korner, bi vzelo skoraj pol lista. Zato te prav lepo pozdravim, draga Margaret. **Tvoj striček.**

Pittsburg, Pa. — Več je dolgo časa kaj

se nisem nič oglasila na Vaš korner zato pridem zdaj malo. Zakaj rada berem list Ave Maria posebno kaj je na kornerju. Zato moram kaj pisati saj ne vem dobro po slovensko. Mama nas učijo mene in moje sestrice. Dam Vam tudi znat da smo se preselili prej sem hodila v St. Mary's School zdaj hodim v šest razred. Ja sem stara 13 let. Tu nas učijo sestre, mene uči sestra Lothaire. Naš Father se imenujejo Father Mayer. Jest hodim na kor popevat na Božič smo šli vsi otroci h svetimo obhajilo. Zdjaj končam s tem in Vas prosim da bi nam poslali koledar za leto 1922 mi ga še nisimo dobili če jih še kaj imate. Zdjaj Vas lepo pozdravim in Vam želim srečno in veselo novo leto.

Mary Hlebec.

Draga Mary: — Kako si lepo napisala to pismo. Veseli me, da rada bereš naš korner. Saj je pa tudi zanimiv. Res, moji darlings iz raznih naselbin, mi toliko lepega sporočajo, da je veselje in vsakdo rad to čita. Le pridna bodi, pa še kaj se oglašiš.

Tvoj striček.

North Chicago, Ill. — Dragi striček: — Vam voščim veselo srečno in zadovoljno Novo leto in veliko novih naročnikov v tem letu. Jaz sem se trudil in izkal naročnike za ta list Ave Maria in komur sem šel so mi odgovorili, da so preslabi časi. — Ob novem letu se hočem nekoliko zopet potruditi da Vam z molitvijo in vbohljivostjo narejam veselje. Blagovolite toraj te male vrstice sročeti s tistim otroškim občutkom, s kakoršnim jih pišem. Vam ostanem zvesto udani

Mathew Setničar.

Dragi Mathie: — Prav lepa hvala in Bog Ti plačaj Tvoj trud za list Ave Maria. Kako je to lepo od Tebe, da si se potrudil in poskusil narediti kaj dobrega. Marija Ti bo gotovo to plačala. Jako me veseli tudi, da mi boš z molitvijo pomagal pri tem velikem delu za Boga in za bližniega. Da, otroci veliko lahko store zlasti z molitvijo, ker Ježušček otroško molitev tako rad usliši. Zato dragi Mathie, kaj ne da bova ostala tudi letos dobra prijatelja. Bog te blagoslovi!

Tvoj striček.

Pueblo, Colo. — Dragi striček: — Najprvo Vas lepo pozdravim in Vas prosim de bi tudi jest rada orišla na Vaš korner. Pa prosim de bi priobčili te moje vrstice v Ave Maria. Jest ne pišem prou dobro po slovensko ker se še ne učimo v šoli so me moja mama naučili brati in pisati jest hodim v Sant Mary School, bom stara 17. februarja 9 let. Sem v tretjem grade zdaj se bomo začeli učiti za entertainment. Jest prou rada berem v Ave Maria ko otroci pišejo z zdruzih kraju bol slabo pišem pa bote že prebrali zdaj pa Vas še enkrat lepo pozdravim pa druga rajža kaj več. Good by.

Mary Slak.

Draga Mary: — Prav dobro si napisala. Le pridno se uči čitati in pisati slovensko, pa se boš še dobro naučila. Za entertainment se pa le dobro nauči, da boš dobro igrala. Prav lepo te pozdravljam.

Tvoj striček.

La Salle, Ill. — Dragi striček: — I am glad to hear from you Father well. You tell me how many people live in Chicago. How many people in La Salle. How many people in Peru. How many people in Indianapolis. Because my mother said to write to you, Father. Good by.

Miss Nellie Ovník.

P. S.—I go to St. Rochs School. I am 9 years in February 2, 1922. I am going to be 10 years. Good by, Father.

Draga Nellie: — Jaz Tvojega pisma nisem popolnoma razumel. Sporoči mi ali misliš vprašati koliko prebivalcev je v Chicago, v Peru, v La Salle in Indianapolis? Ali misliš vprašati koliko Slovencev je v teh mestih. Ko mi boš to odgovorila, ti bom pa odgovoril natančno. Pozdravljena prav lepo, draga Nellie.

Tvoj striček.

Za to številko nam je tvarina tako narasla, da smo jo morali eno tretjino za prihodnjic odložiti. Jugoslovanskemu novičarju smo usta "zaštapali." Upamo, da ga ne bo želodec bolel. Zahvale so popolnoma izostale. Enako: Vpraševavni kotiček. Šentjernejska noč je bolj polletna. Striček bi se komaj na petih straneh s svojimi malčki razgovoril, ima pa samo eno. Prosimo potrpljenja vse, ki se čutijo prizadete! Saj papeži, hvala Bogu, ne umirajo in se ne volijo vsak mesec. Prihodnjic pride vse na vrsto, tem lažje, ker bo prihodnja številka za par strani povečana, da ne zaoštanemo z "Nedeljskim tovarišem." Uredništvo.